

Про рідний край високим поетичним словом

Літературна вітальня.

Тема уроку. Про рідний край високим поетичним словом
Мета. Продовжити вивчення історії, культурної спадщини Луганщини; формувати інтерес до історії рідного краю, вчити пишатися своїм народом, відчувати себе його часткою; активізувати інтерес до літературного краєзнавства; виховувати любов до поезії, вміння цінувати творчу працю.

Обладнання: Книжки про Луганщину, книги поетів Луганщини, Троїцького району, Троїцької гімназії; матеріали пошукової та дослідницької роботи попередніх років, записи гімнів Луганщини та Троїцького району та зображення їх гербів

Урок проводиться в залі етнографічного музею Троїцької гімназії.

Хід уроку

Вступне слово вчителя.

Долі людські такі різні. Навіть життя однієї людини яскравіє різними подіями: сумними, щасливими. Якщо радіє вона – поспішає поділитися своїм щастям з рідними, друзями. Сумує – за ліками від відчаю звертається до стежин дитинства, юності. Фундаментом долі кожної людини є любов до родини, до рідного краю. Доки тримається цей фундамент, ми спроможні будувати, перебудовувати споруди наших доль.

Наше з вами життя починається з Троїцької землі, з Луганщини.

Як ви вже зрозуміли, перший урок цього навчального року присвячений 75 річниці Луганщини. Але розповідь про рідний край буде незвичайною. В центрі нашої уваги будуть не події, факти, цифри. Про Луганщину, про її найголовнішу для нас частину – Троїцький район – ми скажемо високим поетичним словом.

Ведучий 1

Літературна географія Луганщини віддавна рясніє яскравими літературними іменами, серед яких безсмертні Володимир Іванович Даль, Борис Дмитрович Грінченко - дві вершини духовного багатства двох братніх народів.

На берегах Айдару писав свої пісні-вірші Всеволод Гаршин. В газеті «Лисичанський робочий» друкував свої твори молодий на той час поет Володимир Сосюра.

Ведучий 2

Літературний процес в нашому краї почав формуватися ще на початку 1920 року. Тоді в Луганську був уперше створений «Союз діячів літератури». В 1923 році був виданий перший номер літературного журналу «Забой». Твори наших земляків Миколи Руденко, Миколи Упеника, Григіра Тютюнника, Степана Бугоркова, Геннадія Довнара, Йосипа Курлата, Івана Савича, Івана Світличного, Івана Низового увійшли в скарбницю української літератури. І це далеко не повний перелік митців, твори яких читають далеко за межами нашої Луганщини.

Ведучий 1

Сьогодні ми почуємо вірші наших земляків, мешканців Луганщини та Троїцького району про те, що є основою життя кожної людини.

Луганщині – 75 років. Ми пишаємося своєю землею

За тисячоліття своєї історії наш степовий край знав і лихо, і радощі. Щедра земля притягувала завжди до себе сильних, енергійних, працьовитих людей. Саме тут проліг кордон між слов'янськими племенами і кочівниками, пізніше край обживали українці і росіяни. Не зірками з неба падали успіх і перемоги нашим предкам. Земля хоч і багата, все ж привчала своїх дітей тяжкою працею здобувати її скарби.

2. Але не лише працею уславлена наша земля. Духовний світогляд земляків також дуже багатий і неповторний. Головна риса степовиків – любов до рідного краю, прекрасного, як і його народ.

Зачаровують пісенні слова класика сучасної української поезії Степана Бугоркова про рідну Луганщину. Щирі поетичні слова людей, що живуть поряд із нами, також знаходять відгук в наших серцях.

Степан Бугорков

Родина

Я в тот день не знал, что ты такая,
Что твоим просторам нет конца!
Пели ветры, снегом заметая
Хоженные тропы у крыльца.
Снегири свистели на березах,
Смахивая с веточек хрусталь.

От зари восход был нежно-розов,
Голубела за станицей даль.

Я прошел легко за перевалы
В твой простор без края и конца...
В жизни есть у каждого начало
Со ступенек отчего крыльца

Н.П.Лопашко

Моя Луганщина

Луганщина моя, мій світанковий край,
Вклоняюсь низько і землі, і людям.
Прийми дітей. Онуків привітай.
Ми – твій народ, тобі ми вірні будем.
Ти гордість і скарбниця України.
Вугілля, хліб щедра земля дає.
Розквітне край, на краще будуть зміни,
Народ здобуде щастя тут своє.
За щастям молодь їхати не буде
В світі чужії. Залишиться вдома.
Свій власний край щасливим зроблять люди.
Не будем знать ні розпачу, ні втоми.
Ми – трударі із прадідів і дідів.
Нам працювати тяжко не звикать.
Була б земля Луганщини на світі,
Могла б народ, дітей своїх вітать.

Сліпець Кирило,

учень 6 класу Троїцької гімназії

Батьківщина

Що означає для нас Батьківщина?
Це місце, де ми народились?
Чи, може, це просто вся наша родина,
Чи місце, де ми хрестились?
Для кожного з нас є окрема містина,

Де ми живимо і зростаєм,
Де наше навчання минає й дитинство,
Основи життя де пізнаєм.
Пишаймося селищем рідним ми нашим.
Назвали його на честь свята.
І люди тут добрі, і сім'ї заможні,
Історія наша богата.

1.

Батьківщина. Що ми маємо на увазі, коли промовляємо це слово?
Це поняття багатогранне. Воно вміщує в собі історичні та культурні
надбання земляків і місце, де ми народилися; природу рідного краю та
людей, яких ми називаємо земляками; рідний дім та наші сім'ї.
Луганщина – це край, де живуть однією родиною люди різних
національностей. Історично склалося, що російські та українські корені
переплелися в кожній родині. Ми вміємо цінувати ці дружні стосунки, в
єднанні наша сила.
Саме про це вірш випускниці гімназії **Ляшенко Олени**.

Україна єднає

Щаслива я .
Є в мене мама, тато –
Моя сім'я.
Життя для мене – свято.
В сім'ї у нас
Вживаються дві мови.
Обидві рідні – від батьків бо слово.
Російська мова – рідна мова мами.
Вкраїнською
Мій тато розмовляє з нами.
Так Україна
Всіх людей єднає.
Мій рідний край –
І кращого немає

2.

Луганчани пишуться героїчною історією рідної землі. Ми зупинимось
лише на одній сторінці - подіях Великої Вітчизняної Війни. Не злічити горе,
яке заподіяла війна нашим землякам. Не перелічити героїв, які загинули або
повернулися покаліченими з війни. Усьому світу відомий подвиг героїв-
молодогвардійців. Саме про це пишуть у віршах наш земляк, троїчанин,

відомий в області поет Валерій Вискуб та Луганська поетеса Ольга Холошенко.

Валерій Вискуб

У братской могилы

Живых здесь могильная давит плита.
Здесь детская никнет беспечность...
Застыли, всю боль и страданья впитав,
Мгновенья, вошедшие в Вечность.

Давно тут металла летящего вой
Затих, и возвышенным поем
Гранитным поднялся простой рядовой
Титаном над выжженным полем...
И бьет прямо в сердце – не стоны, не плач –
Имен нескончаемый свиток...

А где-то ведь - помните! – новый палач
Готовит орудие пыток.

Ольга Холошенко

В музее «Молодой гвардии»

О матери, сыны погибли ваши,
И вот в музей, как в их последний дом,
Вы полотняные снесли рубашки,
Что украинским вышиты крестом.
Их белизна оберегалась свято,
И накрепко был сметан каждый шов,
И в праздничный денек, как лебедята,
В них шли Сумской, Сафонов, Лукашов...
С тех давних пор прошли десятилетия.
Под сумраком витрин темнеет лен,
Но не тускнеет ниток разноцветье,
Которыми узор запечатлен.
В нем нет спокойных закругленных линий,
Он угловат и сдержанно суров,
Как нежность хлопцев к неньке Украине,
Стыдившаяся праздных громких слов.

Ми любимо Україну, Пишаємося тим, що живемо на Луганщині. Але є місце, яке стало часткою нашого життя, на все життя увійшло в наші серця. Це Троїцька Земля.

Троїцький район почав своє існування як адміністративна одиниця з 1926 року. Площа його становить 1,63 тис. кв. км. Розташований у північно-західній частині Луганської області.

Селище Троїцьке знаходиться на відстані 220 км. від Луганська. В районі 61 населений пункт. Населення – 25,7 тис. чоловік. Переважно мешкають українці та росіяни. Люди переважно працюють у сільському господарстві. В районі 31 агрооб'єднання й 110 селянсько-фермерських господарств.

2.

Неможливо навіть процитувати вірші, які троїчани присвячують селищу, селам нашого району, бо їх так багато. Свої поети є майже у кожному селі. В районній бібліотеці, якщо маєте бажання, можете знайти вірші поетів-земляків. А ми пропонуємо вашій увазі лише два з них.

Старостенко Тетяна

Гімн Троїцькій землі

Районе Троїцький! О рідна Батьківщина!

Блакить небес і золоті хліби,

Чарує погляд соняшника ниви,

І верби поринають у ставки.

Замішаний на волі та любові,

Заквітчаний прекрасними людьми,

Ти гідний щастя, кращі долі

Мечами й вірою взяли твої сини.

Районе Троїцький! Улюблена долина,

Біленькі хати, церкви і млинок,

Твоєю працею прославилась країна,

І ти її калиновий вінок.

Замішаний на волі і любові,

Заквітчаний прекрасними людьми,

Полине твоя слава за кордони,

І ще здивують світ твої сини.

Районе Троїцький! Вся сила у єдинстві,

Ми хлібом-сіллю зустрічаємо гостей,

Тебе ми не залишим наодинці,

І доля у руках твоїх дітей.

Н.П.Лопашко

Свята земля

Подивися: лісок, поля, яруги.
Нема на чому погляд зупинити.
Ставок, село, лісопосадок смуги.
Здається, як тут нецікаво жити!

Ні річки бистої, ні гір, ні моря,
Ні старовинних замків, ні фортець.
Чому ж не проміняємо ні в радості, ні в горі
Все це на славу, товстий гаманець?

Усі дива, коштовності чужії
Не варті хмарки над моїм селом,
Сльозинки на доччиній вії,
Вишнини за моїм двором.

1.

Дійсно, скільки на землі дивних куточків природи! Але хіба можуть усі дива зрівнятися з теплою красою рідних степів.
Зараз до вашої уваги віночок віршів про природу рідного краю.
Луганський поет Андрій Медведенко написав біля десятка поетичних збірок.
Більша частина з них присвячена рідній землі.

Андрій Медведенко

Осенняя просека

Изгиб тропы, засыпанной листвою,
Играет под лучом, как золотой.
И водит дружбу с буйною травой
Шиповник безоглядно молодой.
Вечерняя нахлынула заря.
На светлый день грядущий
Уповаю.
В устойчивой прохладе сентября,
Как в коконе прозрачном, пребываю.
Ты в нем стоишь,
Весь этот мир любя.
А облака, что белые ступеньки.
И отлетает осень от тебя
Еще похлеще, чем горох от стенки.

Юрій Хлапонін – Старобільський поет

Утро моего детства

О край родной, где весело Айдар
Через луга, поля спешит к Донцу,
Несет ему волны душистый дар,
Как добрый сын любиму отцу.
Впервые здесь услышал я «сынок»,
Впервые сам пролепетал я «мама».
Не раз меня отец под потолок
Подбрасывал здесь сильными руками.
И мамины лучистые глаза
В тот миг, как звезды майские, светились,
Сестричка рядом – ох и егоза! –
И младший братик весело резвились.
И наковальни звон был в хате слышен,
И веял теплый майский ветерок,
Резвяся мирно в цвете нежных вишен,
В окно послав нам белый лепесток.

Голосна Людмила Іванівна,
вчитель зарубіжної літератури Тарасівської школи.

Святе клечання

Чебрецеві доли засиніли вдалині,
Колосисте поле знов прийшло у сні.
Маки червоніють в золотій пшениці.
В березі рожеві квітнуть чемериці.

Білії ромашки край ріки рясніють,
А волошки сині знов теплу радіють,
Сокирки колючі в лузі засивіли,
Горицвіту квіти вогнем заясніли.

Принесу я зілля, назбираю квіти,
Хай прикрасять хату, як маленькі діти,
А на вході пишну поставлю берізку,
Прикрасить фіранку квіткова кіска.

Накрию на стіл я нову скатертину,
Пригорну до себе маленьку дитину.
- Дивись-но , Іванку, святе це клечання,
Омийся росою рясною святання.

Казала прабабця, моя рідна ненька,
На Трійцю вмиватися треба раненько,
Щоб бути здоровим, щасливо щоб жити,
Щоб край свій, Україну, всім серцем любити.

Моргун Ольга,
випускниця Трійцької середньої школи №1

Люблю тебя, мой край родной.
Люблю твоих людей
И птиц, и лес, и дух степной,
Ии всех твоих зверей.
Люблю тебя, веселый край
С цветами на полях,
Люблю твой пышный месяц май,
Когда весь сад в цветах.
Люблю я солнышко твое
И балку за селом,
Где все знакомо, все свое,
Где в небе голубом
Всегда звенели песни птиц,
Белели облака,
Где нет мечтаниям границ,
Трава-спорыш легка.
В родном краю, в моем саду
Там родина моя,
Там астры, бархатцы цветут,
Живет моя семья.
Люблю всем сердцем я тебя,
Любимый край родной.
Так пусть же все живут, любя
Единый шар земной

Людмила Чухрай,
завідуюча Воевідським будинком
культури

Я вдома
Вишневим цвітом зустріча мене село.
Я їду здалеку. Вертаюся додому.
Пролинув час, а, наче й не було.
Лечу на крилах я, не чую втому.
У тітки яблуня під хатою цвіте,

Черемха у сусідки пишно квітне...
Я в серці маю відчуття таке,

Що не з проста усе таке привітне,
Бо щиро я люблю своє село –
Воно ж завжди зустрить мене готове.
До груші батьківської, наче під крило,
Я пригорнуся знов.
Як добре тут! Я вдома!

2.

Найчастіше поняття Батьківщини у нас поєднується з родиною, близькими людьми. Тому й любимо цю землю, тому й найкраща вона для нас, бо тут наші корені, витoki нашого роду.

До вашої уваги вірш випускниці Троїцької гімназії **Решетняк Маргарити**

Пісня батькам

Батькам своїм пісню співаю.
Найкращі вони, я це знаю.
Всі стежки ведуть лиш до них,
Звичайних, простих, дорогих.
Я дякую Богу за маму,
Турботливу, ніжну, кохану.
За доброго, вірного тата,
Що вмiє людей шанувати.
Як швидко дитинство минає.
Із вдячністю я пригадаю
Село своє, де зростала,
Садибу, де щастя зазнала.
Шануйте батьків, любі діти,
Щоб потім не пожаліти,
Що не берегли батька й матір,
Не встигли любов їм віддати

1.

А завершимо літературну вітальню віршем ще однієї випускниці гімназії **Лопашко Світлани** і приєднаємося до її побажань рідній землі та троїчанам

Пошли, Господь, удачи троїчанам

Пошли, Господь, удачи троїчанам,
Чтоб было все, о чем мечтаем мы.

И, чтобы не было сомненья,
Что можем мы быть в чем-то неправы.
Пошли удачи, море счастья
Всем, кто живет здесь много лет.
Еще хочу, чтоб не было несчастий,
И, чтоб узнал о нас весь белый свет.
Дай счастья нам, чтоб люди веселились,
И чтоб не знали горя и забот.
А все, кто ссорится, - всегда мирились,
Не знали бы ни страха, ни забот.
Чего еще желать для милого поселка?
Все то, о чем мечтаем, чтоб сбылось.
Хочу здесь слышать голосок ребенка,
И, чтоб ему здесь хорошо жилось.